

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

02 aprilie 2019

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit în următoarea componență:

Președinte – Diaconu Iurie,

judecătorii – Guzun Ion, Catan Liliana, Mardari Dumitru și Ghervas Maria,

judecând, fără citarea părților, recursul ordinar declarat, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 31 octombrie 2018, în propria cauză penală de către inculpatul

Edrenicov Anatolie Xxxxx, născut la xxxxx,
originar și domiciliat în or. Xxxxx, str. Xxxxx.

Termenul de examinare a cauzei:

1. prima instanță: 17.07.2015 – 05.12.2017;

2. instanța de apel: 02.01.2018 – 31.10.2018;

3. instanța de recurs: 17.01.2019 – 02.04.2019.

Procedura prevăzută de art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală legal executată.

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Drochia, sediul Râșcani din 05.12.2017, Edrenicov Anatolie, cu aplicarea prevederilor art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală, a fost recunoscut vinovat și condamnat:

- în baza art. 190 alin. (2) lit. c) Cod penal – la 3 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții și de a exercita activități legate de circulația mijloacelor bănești pe un termen de 3 ani;

- în baza art. 251 Cod penal – la 1 an închisoare, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții și de a exercita activități legate de circulația mijloacelor bănești pe un termen de 3 ani.

În temeiul art. 84 alin. (1) Cod penal, prin cumul parțial de pedepse, i-a fost stabilită definitiv prin concurs de infracțiuni inculpatului Edrenicov Anatolie închisoare pe un termen de 4 ani cu privarea de dreptul de a ocupa funcții și de a exercita activități legate de circulația mijloacelor bănești pe un termen de 4 ani.

În baza art. 90 Cod penal s-a dispus suspendarea condiționată a executării pedepsei inculpatului cu stabilirea termenului de probă de 3 ani.

Acțiunea civilă înaintată de către partea vătămată AEÎ „Prut-Văratice” cu privire la încasarea prejudiciului material în valoare de 38320,55 lei, a fost respinsă ca neîntemeiată.

2. Pentru a se pronunța, instanța de fond a constatat că, Edrenicov Anatolie la data de 09.09.2014, aflându-se în or. Xxxxx, str. Xxxxx, având scopul de a dobândi ilicit bunurile altei persoane prin înșelăciune și abuz de încredere, a obținut de la Alexandru Manole 2375 kg semințe de porumb, de soi „Porumbeni – 457”, pe care era aplicat sechestru conform procesului-verbal de sechestru din 14.05.2014 și se afla la păstrarea ultimului, minținându-l că i-a comunicat executorului judecătoresc, Gurițanu Viorica despre faptul că dorește să i-a acest porumb, pe care ulterior l-a înstrăinat, astfel cauzându-i părții vătămate AEÎ „Prut-Văratice” o daună materială considerabilă în sumă de 38320,55 lei.

Tot el, la data de 09.09.2014, intenționat, știind cu certitudine că nu are dreptul de a înstrăina bunurile sechestrate, pentru ce a semnat procesului-verbal de sechestru din 14.05.2014, a înstrăinat 2375 kg semințe de porumb, de soi „Porumbeni – 457”, care se aflau la păstrare în gospodăria Covali Mihail situată în or. Xxxxx, str. Xxxxx. În urma realizării porumbului sechestrat, Anatolie Edrenicov, a cauzat părții vătămate AEÎ „Prut-Văratice” o daună materială considerabilă în sumă de 38320,55 lei.

3. Împotriva sentinței au declarat apeluri:

3.1. *Procurorul*, prin care a solicitat admiterea apelului, casarea parțială a sentinței, în latura pedepsei stabilite, rejudicarea cauzei cu adoptarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care, Edrenicov Anatolie să fie recunoscut vinovat în comiterea infracțiunilor prevăzute de art. art. 190 alin. (2) lit. c) și 251 Cod penal și să-i fie stabilit - în baza art. 190 alin. (2) lit. c) CP - 3 ani închisoare cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis cu privarea de dreptul de a ocupa funcții și de a exercita activități legate de circulația mijloacelor bănești pe un termen de 3 ani; - în baza art. 251 CP - 1 an 6 luni închisoare cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis cu privarea de dreptul de a ocupa funcții și de a exercita activități legate de circulația mijloacelor bănești pe un termen de 3 ani. Aplicând art. 84 CP de stabilit pedeapsa definitivă pentru concurs de infracțiuni prin cumul parțial al pedepsei aplicate - 3 ani 6 luni închisoare cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis cu privarea de dreptul de a ocupa funcții și de a exercita activități legate de circulația mijloacelor bănești pe un termen de 4 ani.

Ca motive a invocat că, instanța de fond corect a calificat acțiunile inculpatului Edrenicov Anatolie în baza art. art. 190 alin. (2) lit. c) și 251 Cod penal, însă, ilegal a aplicat pedeapsa. Nu a luat în considerație faptul că, inculpatul Edrenicov Anatolie prin sentința din 21.05.2013 a fost condamnat în baza art. 264¹ alin. (1) CP la o pedeapsă sub formă de muncă neremunerată în folosul comunității pe un termen de 160 ore cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 3 ani. La momentul comiterii crimelor, inculpatul avea antecedente penale nestinse, și conform art. 34 CP se consideră recidivă. Conform art. 90 alin. (4) Cod penal, persoanelor care au săvârșit infracțiuni deosebit de grave și excepțional de grave, precum și în cazul recidivei, condamnarea cu suspendarea condiționată a executării pedepsei nu se aplică. În prevederile art. 72 alin. (4) Cod penal este stipulat că, în penitenciare de tip închis execută pedeapsa persoanele condamnate la închisoare pentru infracțiuni deosebit de

grave și excepțional de grave, precum și persoanele care au săvârșit infracțiuni ce constituie recidivă.

3.2. *Inculpatul Edrenicov Anatolie*, prin care a solicitat admiterea apelului, casarea sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care să fie recunoscut vinovat în săvârșirea infracțiunilor incriminate și condamnat la o pedeapsă condiționată mai blândă, din motiv că pedeapsa numită este prea aspră, deoarece pe parcursul urmăririi penale și examinării cauzei penale în instanța de judecată, el a restituit prejudiciul în sumă de 28650 lei. În instanță nu dispunea de acte necesare care confirmau faptul achitării de către el și fidejuserului său acestei sume de bani.

La data de 04.06.2018, inculpatul Edrenicov Anatolie a depus apel suplimentar, în care a invocat că sentința este parțial ilegală și neîntemeiată din următoarele motive: în acțiunile sale lipsesc semnele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (2) lit. c) CP. El nu a dobândit ilicit bunurile (2375 kg semințe de porumb de soi „Porumbeni-457”) de la AEÎ „Prut-Văratice”, doar aceste bunuri 2375 kg semințe de porumb de soi „Porumbeni-457” aparțineau lui, care de către executorul judecătoresc Gurițanu V. a fost aplicat sechestrul, conform procesului-verbal de sechestrul (f.d.17) din 14.05.2014, care ulterior Edrenicov Anatolie le-a înstrăinat, de a întoarce datoria conform titlului de executare la AEÎ „Prut-Văratice”. Instanța de fond nu a luat în considerație că părții vătămate, părții civile AEÎ „Prut-Văratice”, din materialele cauzei penale nu i-a fost cauzat nici un prejudiciu material. Or, instanța de fond prin sentința din 05.12.2017 a respins ca neîntemeiată, acțiunea civilă înaintată de partea vătămată AEÎ „Prut-Văratice”. Nu a fost recunoscută ca parte vătămată Alexandru Manole, cum se descrie în rechizitoriu, că a dobândit ilicit prin înșelăciune și abuz de încredere bunurile - 2375 kg semințe de porumb de soi „Porumbeni-457”. Or, Manole Alexandru, la fel, este pus de Procuratura Râșcani sub învinuire în baza art. 190 alin. (2) și 251 CP. În cauza penală de învinuire a lui Edrenicov Anatolie nu există parte vătămată, astfel lipsind un semn al elementelor de infracțiune al laturii obiective a infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (2) lit. c) CP. Totodată, instanța de fond nu a luat în considerație, că Edrenicov Anatolie prin hotărârea Judecătorei Râșcani din 24.02.2014 dosarul nr. 2-84/13 cauza civilă, a fost atras la răspundere civilă. Reieșind din cele expuse a solicitat admiterea apelului, casarea parțială a sentinței cu rejudecarea cauzei și adoptarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care procesul penal de învinuire a lui Edrenicov Anatolie de săvârșirea infracțiunii prevăzută de art. 190 alin. (2) lit. c) CP, să fie încetat din motiv că există alte circumstanțe care exclud sau condiționează pornirea urmăririi penale și tragerea la răspundere penală, în rest sentința de învinuire a lui Edrenicov Anatolie în baza art. 251 CP, să fie menținută fără modificări.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 31 octombrie 2018, apelurile declarate au fost respinse ca nefondate, cu menținerea sentinței.

4.1. În motivarea soluției, instanța de apel a menționat că, făcând o apreciere obiectivă a aspectelor de fapt și de drept ale cauzei prin prisma bazei probante administrate de către organul de urmărire penală, a ajuns la concluzia privind

legalitatea sentinței adoptate în partea încadrării juridice a acțiunilor inculpatului în baza art. 190 alin. (2) lit. c) Cod penal, cu indicii de calificare: „*escrocheria, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune și abuz de încredere săvârșită cu cauzarea de daune în proporții considerabile*” și în baza art. 251 Cod penal, cu indicii de calificare: „*înstrăinarea în cazurile nepermise de lege, bunurilor sechestrate, săvârșită de o persoană căreia i-au fost încredințate aceste bunuri sau care era obligată, conform legii, să asigure integritatea lor*”.

Astfel, instanța de apel a ținut să menționeze, că instanța de fond constatând ca fiind dovedită fapta penală comisă de către inculpat, ținând cont de prevederile legale a art. 61 și 75 Cod penal, i-a stabilit inculpatului Edrenicov Anatolii pedeapsa în limitele sancțiunii legii art. 190 alin. (2) lit. c) și 251 Cod penal. Măsura de pedeapsă stabilită de instanță fiind adecvată faptei comise de el, fiind totodată respectate și prevederile legale a art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală.

Suplimentar, instanța de apel a apreciat ca legală și întemeiată poziția instanței de fond în latura ce privește aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal, la stabilirea pedepsei inculpatului Edrenicov Anatolie.

Instanța de apel a considerat absolut nefondate argumentele procurorului referitor la comiterea respectivelor infracțiuni de către Edrenicov Anatolii în stare de recidivă, fapt ce condiționează aplicarea față de acesta a prevederilor art. 90 Cod penal, or potrivit certificatului eliberat de Biroul de probațiune Rîșcani, Edrenicov Anatolii a executat integral pedeapsa stabilită prin sentința Judecătoriei Rîșcani din 21.05.2013 la 29.10.2013 și la data respectivă acesta a fost exclus de la evidență.

5. Împotriva hotărârilor nominalizate declară recurs ordinar inculpatul, care, invocând temei de drept prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6), 8), 11), 12), 13) Cod de procedură penală, solicită casarea acestora, cu dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, într-un alt complet de judecată, în motivarea recursului invocând argumente similare celor invocate în cererea de apel suplimentar (f.d. 139-140 vol. II).

6. În conformitate cu prevederile art. 431 alin.(1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, procurorul a depus referință privind opinia sa asupra recursului ordinar declarat, solicitând inadmisibilitatea acestuia, or, raportând situația reținută în cauză la prevederile art. 420 alin. (4) Cod de procedură penală, în coroborare cu dispoziția art. 432 alin. (2) Cod de procedură penală, rezultă că lipsesc temeiuri de drept privind casarea hotărârii contestate.

7. Judecând recursul ordinar, în raport cu actele cauzei, Colegiul penal lărgit conchide că acesta urmează a fi admis, din alte motive decât cele indicate în recurs, cu casarea parțială a sentinței și deciziei instanței de apel, din următoarele considerente.

Potrivit art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, judecând recursul instanța este în drept să-l admită, cu casarea parțială a hotărârilor adoptate de instanțele ierarhic inferioare și pronunțarea unei noi hotărâri, dacă nu se agravează situația inculpatului.

Fiind analizate alegațiile recurentului, Colegiul penal lărgit constată că, în esență, acesta formulează critici bazate pe modalitatea de apreciere a probelor de către instanțele ierarhic inferioare, considerând că acestea sunt insuficiente și nu dovedesc cu certitudine că infracțiunea de escrocherie a fost comisă de către inculpat.

Colegiul penal lărgit, verificând criticele recurentului raportate la actele dosarului, conchide că sânt vădit neîntemeiate alegațiile din recursul ordinar ce țin de aprecierea incorectă a probelor și lipsa dovezilor ce ar confirma vinovăția inculpatului.

Or, verificând materialele prezentei cauze, Colegiul penal lărgit constată, că în prima instanță, până la începerea cercetării judecătorești, inculpatul Edrenicov A. a declarat personal, prin scris autentic, că recunoaște integral vinovăția în comiterea faptelor indicate în rechizitoriu, și a solicitat examinarea cauzei penale de învinuire a lui în comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 190 alin. (2) lit. c) și art. 251 Cod penal, în baza procedurii prevăzute de art. 364¹ Cod de procedură penală.

Astfel, argumentele inculpatului Edrenicov Anatoiei referitor la adoptarea unei noi hotărâri prin care procesul penal de învinuire în privința sa de săvârșirea infracțiunii prevăzută de art. 190 alin. (2) lit. c) Co penal, să fie încetat din motiv că există alte circumstanțe care exclud sau condiționează pornirea urmăririi penale și tragerea la răspundere penală care nu pot fi puse la baza sentinței de condamnare, Colegiul penal lărgit le consideră declarative și lipsite de careva temei, or acesta în instanța de fond și-a recunoscut pe deplin vinovăția de comiterea infracțiunilor imputate, inclusiv acceptând și încadrarea juridică a faptelor imputate.

Totodată, Colegiul penal lărgit conchide asupra admiterii recursului ordinar declarat, inclusiv pentru alte motive decât cele enunțate, la baza acestei statuări stând modificările legislative ce vizează nemijlocit conținutul normei de incriminare din cauza deferită judecătii – art. 190 Cod penal.

Pentru a detalia considerațiunile ce fundamentează soluția de casare a sentinței și deciziei instanței de apel, Colegiul menționează că, reieșind din baza factologică reținută în sarcina inculpatului, acesta a fost recunoscut vinovat de dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune și abuz de încredere, săvârșită cu cauzarea de daune în proporții considerabile, acțiunile inculpatului fiind încadrate juridic în temeiul art. 190 alin. (2) lit. c) Cod penal.

La momentul judecării cauzei de către instanțele de fond, calificarea faptei și încadrarea juridică a acesteia a fost corect stabilită în baza art. 190 alin. (2) lit. c) Cod penal, speței fiindu-i incidente prevederile art. 8 din Codul penal, potrivit cărora caracterul infracțional al faptei și pedeapsa pentru aceasta se stabilesc de legea penală în vigoare la momentul săvârșirii faptei.

Prin Legea nr. 179 din 26 iulie 2018, în vigoare din 17 august 2018, au fost operate mai multe modificări la Codul penal, inclusiv acestea vizează norma de incriminare din această cauză, art. 190 Cod penal, potrivit cărora: *„La articolul 190: în dispoziția alineatului (1), textul „înșelăciune sau abuz de încredere” se substituie cu textul „inducerea în eroare a unei sau a mai multor persoane prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase sau ca mincinoasă a unei fapte adevărate, în privința naturii, calităților substanțiale ale obiectului,*

*părților (în cazul în care identitatea acestora este motivul determinant al încheierii actului juridic) actului juridic nul sau anulabil, ori dacă încheierea acestuia este determinată de comportamentul dolosiv sau viclean care a produs daune considerabile”; în dispoziția alineatului (2), **litera c) se exclude.**”*

Astfel, la 26 iulie 2018, a fost adoptată o nouă redacție a alin.(1) din art.190 Cod penal, expus în felul următor: *Escrocheria, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin inducerea în eroare a unei sau a mai multor persoane prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase sau ca mincinoasă a unei fapte adevărate, în privința naturii, calităților substanțiale ale obiectului, părților (în cazul în care identitatea acestora este motivul determinant al încheierii actului juridic) actului juridic nul sau anulabil, ori dacă încheierea acestuia este determinată de comportamentul dolosiv sau viclean care a produs daune considerabile, care se pedepsește cu amendă în mărime de la 550 la 850 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 120 la 240 de ore, sau cu închisoare de până la 3 ani.*

Agravanta de la alin. (2) al art. 190 inserat la lit. c): cu cauzarea de daune în proporții considerabile a fost exclusă, regăsindu-se în componența alin. (1) din aceeași normă.

Din conținutul prevederilor legale sus-indicate, reiese că legislatorul a concretizat fapta și consecințele prejudiciabile prin care se poate comite infracțiunea de escrocherie, adoptând un concept mai detaliat a metodelor prin care se săvârșește dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune.

Astfel, prin noua redacție a art. 190 alin. (1) din Codul penal, a fost detaliată latura obiectivă a infracțiunii de escrocherie, legislatorul urmărind scopul eliminării acestei interpretări extensive defavorabile.

Revenind la circumstanțele concrete din această cauză, Colegiul penal urmează să constate că, de fapt, acțiunile infracționale comise de Edrenicov Anatolie se subscriu și în continuare infracțiunii de escrocherie, însă prejudicierea considerabilă a părții vătămate AEÎ „Prut-Văratic” deja nu mai este o variantă agravantă de comitere a acestei infracțiuni, ci se încadrează în varianta-tip a infracțiunii de escrocherie stipulate de legiuitor, conform noilor modificări, în alin. (1), ceea ce, în principiu, îi atenuează situația inculpatului și îi permite instanței de recurs, la această etapă a procedurilor să intervină în soluțiile adoptate pe marginea acestei cauze.

Raționamentele de mai sus se fundamentează pe prevederile art. 10 Cod penal, potrivit cărora legea penală care înlătură caracterul infracțional al faptei, care ușurează pedeapsa ori, în alt mod, ameliorează situația persoanei ce a comis infracțiunea are efect retroactiv, adică se extinde asupra persoanelor care au săvârșit faptele respective până la intrarea în vigoare a acestei legi.

Sancțiunea expusă de legislator în art. 190 alin. (1) Cod penal prevede trei forme alternative de pedeapsă: amendă în mărime de la 550 la 850 unități convenționale, sau muncă neremunerată în folosul comunității de la 120 la 240 de ore, sau închisoare de până la 3 ani.

De asemenea, Colegiul penal lărgit consemnează că, la stabilirea pedepsei inculpatului va ține cont în deplină măsură de prevederile art. 75 Cod penal, care stipulează că persoanei recunoscute vinovate de săvârșirea unei infracțiuni i se aplică o pedeapsă echitabilă în limitele fixate în Partea specială a prezentului Cod și în strictă conformitate cu dispozițiile Părții generale a prezentului Cod.

Criteriile generale de individualizare a pedepsei pot fi definite ca fiind acele reguli, principii, prevăzute în Codul penal, de care instanța de judecată trebuie să țină seamă la stabilirea felului, duratei ori cuantumului pedepsei în cadrul operațiunii de individualizare a acesteia.

Termenul pedepsei, în afară de gravitatea infracțiunii săvârșite, se stabilește având în vedere persoana celui vinovat care include date privind gradul de dezvoltare psihică, situația materială, familială sau socială, prezența sau lipsa antecedentelor penale, comportamentul inculpatului până sau după săvârșirea infracțiunii.

Astfel, Colegiul penal lărgit reține că, persoanei declarate vinovate trebuie să i se aplice o pedeapsă, echitabilă, în limitele sancțiunii articolului în baza căruia persoana se declară vinovată.

Colegiul penal lărgit, la individualizarea pedepsei inculpatului, va ține cont în măsura deplină de principiile generale de individualizare a pedepsei, de gravitatea infracțiunii săvârșite, de personalitatea vinovatului, precum și influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării acestuia.

Instanța de recurs conchide că, Edrenicov Anatolie urmează a fi recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (1) Cod penal (red. 26.07.2018) și se condamnă la pedeapsă sub formă de închisoare. În baza art. 84 alin. (1) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni prin cumul parțial al pedepselor aplicate, lui Edrenicov Anatolie i se va stabili pedeapsa definitivă sub formă de închisoare, cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate legată de circulația mijloacelor bănești, iar în baza art. 90 Cod penal, se dispune suspendarea condiționată a executării pedepsei cu închisoarea stabilită inculpatului.

8. În conformitate cu prevederile art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

D E C I D E :

Admite recursul ordinar declarat de către inculpatul Edrenicov Anatolie, casează parțial sentința Judecătoriei Drochia, sediul Rîșcani, din 05 decembrie 2017 și decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 31 octombrie 2018, în partea condamnării inculpatului *Edrenicov Anatolie Xxxxx* în baza art. 190 alin. (2) lit. c) Cod penal, rejudecă cauza, pronunțând următoarea hotărâre.

Se recalifică acțiunile lui *Edrenicov Anatolie Xxxxx* de la art. 190 alin. (2) lit. c) Cod penal la art. 190 alin. (1) Cod penal (red. 26.07.2018), stabilindu-i pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen – 2 (doi) ani.

Se menține condamnarea lui *Edrenicov Anatolie Xxxxx* în baza art. 251 Cod penal, prin care i s-a stabilit pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 1 (unu) an, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții și de a exercita activități legate de circulația mijloacelor bănești pe un termen de 3 (trei) ani.

În temeiul art. 84 alin. (1) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumul parțial al pedepselor stabilite prin prezenta hotărâre, lui *Edrenicov Anatolie Xxxxx* i se stabilește pedeapsa definitivă de 2 (doi) ani și 6 (șase) luni închisoare, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții și de a exercita activități legate de circulația mijloacelor bănești pe un termen de 3 (trei) ani.

În temeiul art. 90 Cod penal se dispune suspendarea condiționată a executării pedepsei cu închisoarea stabilită inculpatului *Edrenicov Anatolie Xxxxx* pe un termen de probațiune de 2 (doi) ani.

În rest, se mențin prevederile hotărârilor atacate.

Decizia este irevocabilă.

Pronunțată integral la **25 aprilie 2019**.

Președinte:

Diaconu Iurie

Judecători:

Guzun Ion

Catan Liliana

Mardari Dumitru

Ghervas Maria